

de Kolonies

De voormalige Rijksweldadigheidskolonies van Wortel en Merksplas, samen goed voor een oppervlakte van wel 1000ha, zijn gelegen in het noorden van de provincie Antwerpen. De oorsprong van Wortel- en Merksplas –Kolonie gaat terug tot in de Franse tijd. De Staat verplichtte destijds tot tussenkomst voor de hulpverlening bij armoede en het oprichten van bedelaarsgestichten. Later evolueerden deze gestichten tot landbouwkoloniën, bewaarhuizen en zelfs tot penitentiaire instellingen. Onder het Koninkrijk der Nederlanden werd in 1823 de aanzet gegeven tot de stichting van de “vrije” kolonie te Wortel en de “onvrije” te Merksplas. Dit kaderde in de algemene opvatting dat werkverschaffing een efficiënte manier was om de landloperij te beteugelen en de openbare orde te handhaven. Onmiddellijk werd gestart met de ontginning van het woeste heidegebied, volgens een rationeel en symmetrisch grondplan. Verder werd werk gemaakt van de aanleg van grachten, aanplanting van bomen en struiken, de bouw van hoeves, woonstalhuizen en schuren.

Door de jaren heen ontstond zo een karakteristiek waardevol landschappelijk geheel bestaande uit twee uitgestrekte compartimentlandschappen met grote open stukken gras- en akkerland afgewisseld met gesloten stukken bos. Het geheel is doorsneden door een imposant rastervormig drevenstelsel en een karakteristiek gebouwenpatrimonium.

Na de afschaffing van de wet op de Landloperij in 1993 ontstond de vrees dat dit gebied versnipperd zou raken of verloren zou gaan voor de gemeenschap. Daarom werd Vzw Kempens Landschap opgericht, die de aankoop, beheer en herinrichting van het gebied coördineerde. Een uitgangspunt vormde daarbij de kolonies als geheel te bewaren. Ondertussen werd reeds heel wat verwezenlijkt op vlak van erkenning, herwaardering, en herbestemming. Een eerste doorbraak werd gerealiseerd door de erkenning van dit unieke gebied in 1999 als beschermd landschap. Verdere initiatieven volgden zoals bijvoorbeeld de opmaak van een inrichtingsplan om de drevenstructuur te behouden, de kinderboerderij de “Bonte Beestenboel” in Wortel-Kolonie, het opzetten van een wandelnetwerk en zo meer.

Tegenwoordig valt het hele jaar door een heleboel te beleven en te ontdekken op de Kolonies van Wortel en Merksplas en vormt dit gebied een unieke plek waar iedereen zijn ontspanning kan vinden.

Logos

Kempens Landschap

www.kempenslandschap.be

Gemeente Merksplas

www.merksplas.be

Gemeente Hoogstraten

www.hoogstraten.be/

De Bonte Beestenboel

www.debontebeestenboel.be/home.aspx

